

Ressursenter om vold, traumatisk stress
og selvmordsforebygging, region Midt

Styrke hjelpere gjennom kunnskap og samhandling

HELSEPERSONELL OG TAUSHETSPLIKTEN

Helsepersonell og taushetsplikten

Som helsepersonell har du en pålagt, lovfestet taushetsplikt. Grunnelementet i denne er forbudet mot å gi opplysninger om din pasient til andre.

Hvis du som helsepersonell fraviker eller bryter taushetsplikten uten å være innenfor de lovlige rammer som er nevnt ovenfor kan det medføre straffereaksjoner i form av bot eller fengsel.

I noen tilfeller må du fravike taushetsplikten. I andre tilfeller har du *rett*, men ikke *plikt til* å fravike taushetsplikten. Da vil enten opplysningsplikt, meldeplikt, avvergeplikt, taushetsrett og opplysningsrett være gjeldende.

Opplysningsplikt

Du har opplysningsplikt hvis barnevernet ber om opplysninger i en sak hvor de har mistanke om omsorgssvikt, fysisk mishandling, seksuelle overgrep m.m., jf. Helsepersonelloven § 33. Dette gjelder også spørsmål vedrørende en gravid kvinne som helse- og velferdstjenesten mistenker for å innta alkohol eller andre rusmidler som kan være til skade for fosteret, jf. Helsepersonelloven § 32.

Meldeplikt

Her gjelder det samme som under opplysningsplikt, med den forskjell at det er DU som må ta initiativ og melde fra hvis du har en mistanke om omsorgssvikt og overgrep mot barn eller potensiell skade på foster.

Avvergeplikt

«Avverge» vil si å forhindre en eventuell framtidig straffbar handling. Du har ikke plikt til å melde fra om straffbare handlinger som allerede er utført. Avvergeplikten gjelder generelt, der du vet med sikkerhet – eller anser det som mest sannsynlig – at en person vil foreta seksuelle overgrep, påføre noen alvorlig skade (inkludert alvorlig psykisk mishandling) eller ta livet av et annet menneske, jf. Straffeloven § 196

Det finnes også en mer spesiell form for avvergeplikt som omhandler mistanke om snarlig kjønnslemlestelse av jenter og kvinner, jf. Straffeloven § 284.

Ved avvergeplikt kan du straffedømmes for å unnlate å varsle til politiet.

Opplysningsrett og taushetsrett

Med opplysningsrett og taushetsrett menes muligheten for å formidle eller unnlate å formidle opplysninger til andre. Eksempelvis vil du bruke din opplysningsrett når du har samtykke fra din pasient til å videreformidle noe om hans eller hennes situasjon. Men fordi dette er en rett og ikke en plikt, kan du i slike tilfeller velge om du vil gi informasjon eller ikke.

Unntaksvis kan det også formidles opplysninger til samarbeidspartnere uten pasientens samtykke. Dette gjelder når fare for alvorlig helseskade vurderes som stor, samtidig som du er i tvil om situasjonen er alvorlig nok til å benytte reglene om avvergeplikt, jf. Helsepersonellovens § 23 nr. 4.

Lurer du på noe, ta kontakt med vår rådgiver og jurist Leif Strøm.

leif.strom@stolav.no

Mobil: 91374316

Ta kontakt med oss!

RVTS Midt
St. Olavs Hospital
Schwachs gate 1
7030 Trondheim

Telefon: 72 82 20 05
Telefaks: 72 82 20 33
E-post: rvts@stolav.no

Les mer på våre nettsider
www.rvtsmidt.no